

## **АНАЛІЗ РЕФОРМИ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ 2017 РОКУ**

Суттєвих змін у структурі доходів місцевих бюджетів у 2017 році (які на 56,3 % планується сформувати за рахунок бюджетних трансфертів), не відбудеться. У 2017 році на трансферти місцевим бюджетам планується спрямувати 224,4 млрд. грн., з яких 108,0 млрд. грн., або 13,9 % видатків державного бюджету, передбачено на виконання державних програм соціального захисту населення. Зазначене свідчить про надмірну централізацію бюджетних ресурсів на державному рівні і невідкладність реформування регіональної політики держави.

Незбалансованість доходів та видатків місцевих бюджетів у зв'язку із відсутністю джерел покриття переданих на місцевий рівень повноважень, обумовлює порушення ст.142 Конституції України, згідно з якою витрати органів місцевого самоврядування, що виникли внаслідок рішень органів державної влади компенсуються державою. У 2017 році на місцеві бюджети планується перекласти додаткових повноважень на суму 68,1 млрд грн, що зумовлює виникнення дефіциту фінансового ресурсу та потребу збільшення міжбюджетних трансфертів на виконання певних видів повноважень, зокрема, у галузях освіти та охорони здоров'я.

У зв'язку із несуттєвими змінами у дохідній частині місцевих бюджетів особливе занепокоєння викликає передача на рівень місцевих бюджетів усіх видатків (крім видатків на оплату праці педагогічних працівників) по закладах освіти та видатків на оплату комунальних послуг та енергоносіїв для закладів охорони здоров'я. Для покриття дефіциту коштів по зазначеним видаткам органи місцевого самоврядування вимушені будуть скорочувати фінансування важливих заходів та програм спрямованих на життєдіяльність територіальних громад у сфері ЖКГ, благоустрою, ремонту та будівництва доріг, соціального забезпечення, дошкільної та позашкільної освіти місцевого економічного розвитку тощо. Передача на фінансування з міських бюджетів 25 державних закладів охорони здоров'я, всіх санаторіїв для дітей та підлітків і для хворих на туберкульоз без жодного ресурсного збалансування суперечить вже згадуваній вище статті

142 Конституції України та не відповідає Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні.

Разом із тим обласним та районним бюджетам на 2017 рік передано значний компенсаційний фінансовий ресурс (14,9 млрд грн) у вигляді додаткової дотації на утримання закладів освіти та охорони здоров'я. При цьому, обласним бюджетам передбачено 5,9 млрд грн (при прогнозній потребі – 3,0 млрд грн), а районним бюджетам – 9,0 млрд грн (при прогнозній потребі – 5,7 млрд грн). При цьому бюджетам міст обласного значення, міста Києва та об'єднаних територіальних громад жодного фінансового ресурсу на 2017 рік не передбачено.

Неврегульованості питань щодо оплати праці працівникам сфери освіти у 2017 році обумовлена неспроможністю ОТГ забезпечити необхідний обсяг цих видатків, що обумовлює потребу запровадження додаткової дотації на виконання цих функцій.

Надання у 2017 році державної підтримки на розвиток регіонів передбачається через Державний фонд регіонального розвитку загальний обсяг якої заплановано у сумі 8,0 млрд гривень. Враховуючи запропоновані Кабінетом Міністрів України зміни до Бюджетного кодексу України щодо можливості передбачати видатки зазначеного фонду як у загальному, так і в спеціальному фонді державного бюджету, із загального фонду передбачається надати 3,0 млрд грн, із спеціального фонду – 5,0 млрд грн за рахунок надходження конфіскованих коштів та коштів, отриманих від реалізації майна, конфіскованою за рішенням суду за вчинення корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень. Крім того, за рахунок зазначених надходжень із спеціального фонду державного бюджету передбачається надати субвенцію на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад у сумі 1,0 млрд грн, яка на 2016 рік затверджена в загальному фонді державного бюджету. Ризики недоотримання цього виду ресурсів обумовлюють невиконання відповідних програм регіонального розвитку, а відтак завдання реформи бюджетної децентралізації у наступному році не будуть розв'язані.

Невиконання положень Коаліційної угоди та Плану дій КМУ у 2015 році щодо розробки соціальних стандартів та нормативів в описовому та вартісному вигляді по повноваженням, що закріплені та делеговані державою місцевому самоврядуванню, зумовлює у 2017 році невідповідність нормативів бюджетної забезпеченості по галузям реальним потребам споживачів, спричиняючи дефіцит фінансового ресурсу на делеговані повноваження.

Порушення принципу соціальної справедливості в частині оплати пільг, що ухвалюються Верховною Радою України (зокрема, на пільгове перевезення громадян), а їх фінансування відбувається за рахунок коштів місцевих бюджетів без відповідних компенсаторів зумовлює ризик незабезпечення громадян цим видом послуг, що посилюватиме соціальну напругу.

Незавершеність процесу об'єднання територіальних громад обумовлює додаткове навантаження на державний бюджет при збалансуванні бюджетної системи, а низький рівень якості підготовки регіональних програм та проектів зумовлює зниження ефективності використання коштів Державного фонду регіонального розвитку.

## Література

1. Національний інститут стратегічних досліджень. „Аналіз та оцінка бюджетних ризиків в контексті підвищення рівня фінансової безпеки” // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/byudz\\_ryzyky-83060.pdf](http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/byudz_ryzyky-83060.pdf)
2. Наказ Мінекономрозвитку України від 29.10.2013 № 1277 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України». // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=MetodichniRekomendatsii>
3. Рахункова палата України. Висновки щодо проекту Закону України „Про Державний бюджет України на 2017 рік” // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/index>
4. Аналіз проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2017 рік», поданого до другого читання // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ises.org.ua/analitika/ekonomichnii-analiz/analiz-proektu-zakonu-ukrayini-pro-derzhavnii-biudzheth-ukrayini-na-2017-rik-podanogo-do-drugogo-chitannia>